

URL: <https://www.npu.gov.ua/news/kryminalisty-natspolitsii-proishly-spetsialni-navchannia-z-dokumentuvannia-voiennykh-zlochyniv-na-deokupovanykh-terytoriiakh>.

2. За допомогою ДНК ідентифіковано близько трьох тисяч загиблих українців. URL: <https://www.npu.gov.ua/news/za-dopomohoiu-dnk-identyfikovano-blyzko-trokh-tysiach-zahyiblykh-ukraintsiv-maksym-tsutskiridze>.

3. ANDE Launches Rapid DNA Booking Management Solution - First in Industry to Receive FBI Approval for Use in Booking Stations. URL: <https://www.ande.com/>.

4. Нацполіція продовжує працювати на місці зруйнованого ракетним ударом ТРЦ у Кременчуку. URL: <https://www.npu.gov.ua/news/stoprussia/naczpolicziya-prodovzhuje-praczuвати-na-mіsци-zrujnovanogo-raketnim-udarom-trcz-u-kremenchuku/>.

5. Михальчук Т.В., Свобода Є.Ю. Система ANDE RAPID DNA – унікальна технологія швидкісного встановлення ДНК. *Актуальні питання криміналістики та судової експертизи: збірник матеріалів конференції*. Київ. НАВС. 25 листопада 2022. С. 82-85.

Синюверський Андрій Іванович,

здобувач наукового ступеня доктора філософії кафедри криміналістики та судової медицини

Національної академії внутрішніх справ

Полях Анатолій Михайлович,

професор кафедри криміналістики та судової медицини Національної академії внутрішніх справ кандидат юридичних наук, доцент заслужений юрист України

ОКРЕМІ ПИТАННЯ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА ПІД ЧАС РОСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ВЧИНЕНИХ ОРГАНІЗОВАНИМИ ЗЛОЧИННИМИ ГРУПАМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Потреба у зміцненні міжнародного співробітництва, особливо що стосується появи нових форм та проявів організованої злочинності не втрачає своєї актуальності. Особливого значення воно набуває в період дії правового режиму воєнного стану, оскільки злочинна діяльність організованих злочинних груп спричиняє поширення терористичних та антидержавних ідей, розвитку транснаціональної організованої злочинності, корупції та тероризму, які є проблемою не лише окремої країни, але і всього світового співтовариства.

Що стосується змісту поняття «міжнародного співробітництва», у криміналістичній літературі міжнародну взаємодію розглядають з точки зору сумісної діяльності: різних держав у сфері правової регламентації відповідних аспектів протидії злочинності; міжнародних судових і поліцейських органів; спеціалізованих органів різних держав щодо надання професійно-технічної допомоги у протидії злочинності, діяльності з розшуку та затримання осіб, яких підозрюють у вчиненні злочинів їхньої екстрадиції тощо; міжнародних недержавних організацій [1, с. 462].

Бандурка О.М. під міжнародною взаємодією правоохоронних органів розуміє напрацьовані міжнародними правоохоронними органами окремі способи спільної протидії злочинності, які використовуються членами держав, які внесли такі положення у своє національне законодавство, що і являється основою з виявлення та розслідування злочинів, що мають ознаки міжнародних [2, с. 73].

Таким чином, в основу міжнародної взаємодії під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених організованими злочинними групами покладено співпрацю, яка склалась протягом багатьох років спільної діяльності з протидії злочинності між державами, в особі їх уповноважених інституцій, основи якої були викладені в міжнародних нормативно-правових актах.

Як слушно стверджує Черноус Ю.М. міжнародне співробітництво може здійснюватися на підставі двосторонніх міжнародних договорів з окремими країнами. При цьому якщо потрібна допомога країни, з якою немає міжнародного договору, це не має перешкоджати наданню міжнародної правової допомоги на запит [3, с. 276].

Однією із форм міжнародного співробітництва під час розслідування кримінальних правопорушень вчинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану є створення спільних слідчих груп для досудового розслідування, вчинених на територіях декількох держав, а також у разі порушення інтересів цих держав. Діяльність таких слідчих груп регламентується відповідно до положень Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах та Кримінального процесуального кодексу України.

При цьому, слід наголосити на необхідності врегулювання колізій між вказаною конвенцією та процесуальним законом нашої держави. Зокрема в Другому додатковому протоколі до конвенції йдеться про можливість створення слідчих груп на території однієї чи декількох держав.

З цієї метою відповідно до проекту Закону про внесення зміни до Кримінального процесуального кодексу України щодо удосконалення діяльності спільних слідчих груп від 29 квітня 2022

року № 7330 пропонується внесення змін до ст. 571 Кримінального процесуального кодексу України, зокрема з метою уточнення, що створюватися спільні слідчі групи можуть для забезпечення свідомості та повноти здійснення досудового розслідування і судового провадження, отримання доказів або перевірки вже отриманих доказів, встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження, яке здійснюється на території однієї або декількох держав [4].

Також під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану, виникає необхідність взаємодії із правоохоронними органами іноземних держав, які зокрема функціонують в межах таких міжнародних організацій: Міжнародної організації кримінальної поліції – Інтерполу, Європейської поліцейської організації (Європол), Бюро з координації боротьби з організованою злочинністю та іншими організаціями на території держав – учасниць Європейського союзу.

Основними завданнями Інтерполу з питань розслідування кримінальних правопорушень, вчинених організованими злочинними групами є: збирання, вивчення та аналіз інформації про певний вид транснаціональної організованої злочинності; встановлення осіб, причетних до протиправної діяльності, пов'язаної з транснаціональною організованою злочинністю; ідентифікація їх членів, ієрархічної структури, сфер, способів та наслідків учинення злочинів; підготовка узагальнених звітів для розповсюдження серед правоохоронних органів держав-учасниць проектів; систематизація даних щодо організованих злочинних груп, пов'язаних з організованою транснаціональною злочинністю; надання допомоги країнам-членам Інтерполу з обміну інформацією з питань розслідування кримінальних правопорушень, вчинених ними; встановлення безпосередніх контактів між НЦБ Інтерполу та правоохоронними органами, що є учасниками конкретного проекту [5, с. 12].

Крім того, органи досудового розслідування під час розслідування кримінальних правопорушень, вчинених організованими злочинними групами активно взаємодіють із Європол, Відповідно до Угоди між Україною та Європол про оперативне та стратегічне співробітництво, напрямками його є: обмін інформацією, обмін спеціальними знаннями, загальними зведеннями, результатами стратегічного аналізу, інформацією щодо процедур кримінальних розслідувань, інформацією про методи запобігання злочинності, участь у навчальних заходах, а також надання консультацій та підтримки в окремих кримінальних розслідуваннях. Також в зазначеній Угоді зазначено на необхідності надання підтримки у створенні та функціонуванні спільних слідчих груп [6].

В межах здійснення міжнародного співробітництва України з Європолом, зокрема щодо розслідування кримінальних правопорушень, вчинених організованими злочинними групами в умовах воєнного стану, органами досудового розслідування здійснюється робота в міжнародних спільних слідчих групах, оперативний обмін інформацією про діяльність організованих злочинних груп, розшук та встановлення місцезнаходження членів організованих злочинних груп в різних країнах та притягнення винних осіб до відповідальності.

Отже, з метою поглиблення та зміцнення міжнародних механізмів взаємодії правоохоронних органів різних держав у протидії організованій злочинності важливим є удосконалення міжнародних правових актів та підвищення рівня взаємодії правоохоронних органів, у тому числі в рамках існуючих міжнародних органів.

Крім того, з урахуванням ситуації, яка склалась сьогодні в нашій державі, вважаємо за доцільне розроблення відомчих нормативно-правових актів, які регулюватимуть форми та порядок здійснення міжнародного співробітництва під час розслідування кримінальних правопорушень, які вчиняються організованими злочинними групами, зокрема які міститимуть спеціальні норми, пов'язані із розслідуванням в умовах воєнного часу.

Список використаних джерел

1. Степанюк Р. Л., Заяц Д. Д. Взаємодія під час досудового розслідування економічних злочинів. *Форум права*. 2014. № 1. С. 460-465.

2. Бандурка О.М. Інтерпол: Міжнародна організація кримінальної поліції:

3. Наук.-практ. посібник. Харків: Держ. спеціалізоване вид-во «Основа», 2003. 324 с.

4. Чорноус Ю. М. Поняття міжнародного співробітництва у діяльності з розслідування злочинів. *Науковий вісник КНУВС*. 2010. № 3 (70). С. 271–278.

5. Про внесення зміни до Кримінального процесуального кодексу України, щодо удосконалення діяльності спільних слідчих груп. Закон України № 7330 від 29 квітня 2022 року. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ЛІ07348А?an=5>.

6. Мовчан А. В. Міжнародне співробітництво у сфері протидії злочинам, пов'язаним із торгівлею людьми : навч. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2021. 156 с.

7. Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво. Ратифікована Законом України № 2129-VIII від 12 липня 2017 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-16#Text.